

TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ MIRTIES PRIEŽASTYS (2025 m.)

Higienos institutas, vadovaudamasis Oficialiosios statistikos 2024 metų darbų programos I dalimi, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministrės 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-416 „Dėl Oficialiosios statistikos 2024 metų programos I dalies patvirtinimo“, rengia metinę valstybinę statistinę informaciją apie mirties atvejus ir jų priežastis. Statistinė informacija apie mirties atvejus ir jų priežastis Lietuvoje 2023 m. parengta panaudojant Registre sukauptus duomenis.

Mirties priežasčių statistinė informacija apima mirusius Lietuvos Respublikos nuolatinius gyventojus. Nuo 2017 m. sausio 1 d. registro duomenys papildomi informacija apie mirusiųjų kraujyje nustatytą alkoholio, karboksihemoglobino, narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų bei vaistų koncentraciją. Šiuos duomenis teikia Valstybinė teismo medicinos tarnyba (VTMT). Sutvarkius visus 2023 m. VTMT duomenis, 3 818 mirusiųjų nuolatinių Lietuvos gyventojų duomenys Registre papildyti informacija apie mirusiesiems atliktų tyrimų rezultatus (tai sudarė 10,3 proc. visų 2022 m. mirusiųjų nuolatinių Lietuvos gyventojų).

Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras registruoja visus mirusiuosius Lietuvoje ir užsienyje mirusius Lietuvos piliečius. Oficialioji mirties priežasčių statistika apima tik nuolatinius Lietuvos Respublikos gyventojus. Nuo 2022 m. mirties priežasčių statistika skelbiama pagal naują nuolatinių gyventojų nustatymo metodiką. Mirties priežasčių statistinė informacija apima mirusius Lietuvos Respublikos nuolatinius gyventojus.

Sąvokos:

Mirtis.– negrįžtamas visų gyvybės požymių išnykimas bet kada po gimimo (gyvybinių funkcijų nutrūkimas be galimybės atgaivinti).

Pagrindinė mirties priežastis – liga arba sužalojimas, sukėlęs patologinių būklių grandinę, tiesiogiai lėmusią mirtį, arba nelaimingo atsitikimo ar smurto ir baigiasi pilnos 7 dienos po gimimo.

TLK-10-AM – Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtasys pataisytas ir papildytas leidimas „Sisteminis ligų sąrašas“, Australijos modifikacija.

Mirtingumo rodiklis – mirusių asmenų skaičius 1000 arba 100 000 gyventojų.

Išvengiamas mirtingumas – mirtingumas, nulemtas ligų (ar būklių), kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencines ir/ar diagnostikas ir/ar gydymo priemones.

Lietuvoje 2025 m. mirė 37 491 žmonės. 100 000 gyventojų teko 1 1297,66 mirusieji (2024 m. – 37453 asm.).

Trakų rajono savivaldybėje 2025 m. mirė 447 nuolatinių gyventojų (10 asmenimis mažiau nei 2024 metais)

Keturios pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, išorinės mirties priežastys virškinimo ir kvėpavimo sistemos ligos – sudarė 87,9 proc. visų Trakų rajono savivaldybės gyventojų mirties priežasčių. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau kaip pusė, t. y. 52,13 proc. visų mirusiųjų, nuo piktybinių navikų - 19,92 proc., dėl išorinių mirties priežasčių – 6,04 proc., virškinimo ir kvėpavimo sistemos ligų – po 4,92 proc. visų 2025 m. mirusiųjų Trakų rajono savivaldybės gyventojų.

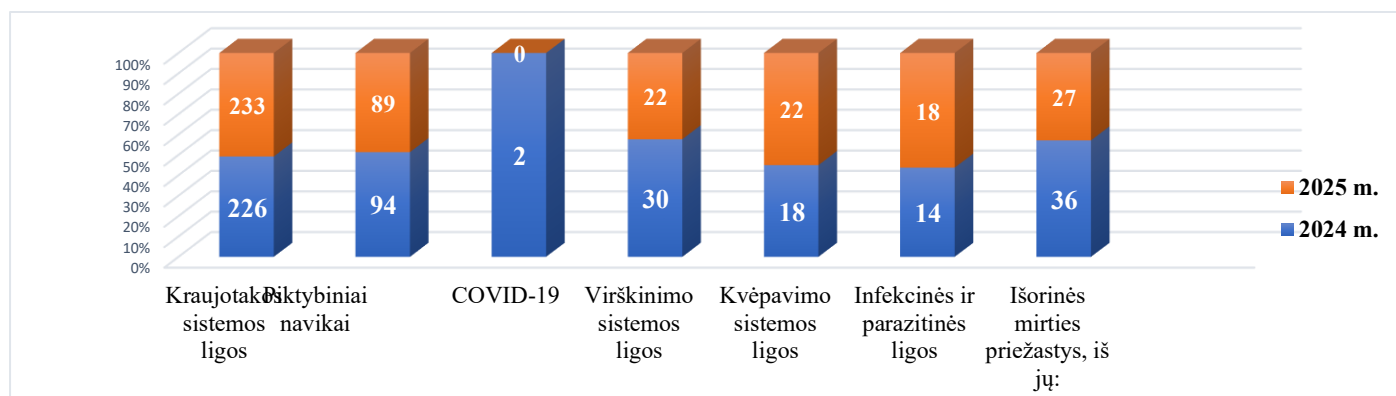
Lyginant 2024 – 2025 metų Trakų rajono savivaldybės gyventojų mirtingumo stebėsenos duomenys, matome rodiklį Mirtingumas nuo piktybinių navikų, Covid-19, Mirtingumas nuo virškinimo sistemos ligų ir dėl išorinių mirties priežasčių mažėjimą. Rodikliai Mirtingumas nuo kraujotakos, kvėpavimo

sistemos ligų ir dėl infekcinių ir parazitinių ligų padidėjo; daugiau 2025 m. gyventojų mirė dėl šalčio poveikio ir atsitiktinio apsinuodijimo alkoholiu, mažiau – nuo atsitiktinio paskendimo ir dėl savižudybių (1 lentelė. 1 pav.)

1 lentelė. 2024 / 2025 m. Trakų rajono savivaldybės pagrindinės mirties priežastys (pakitimai)

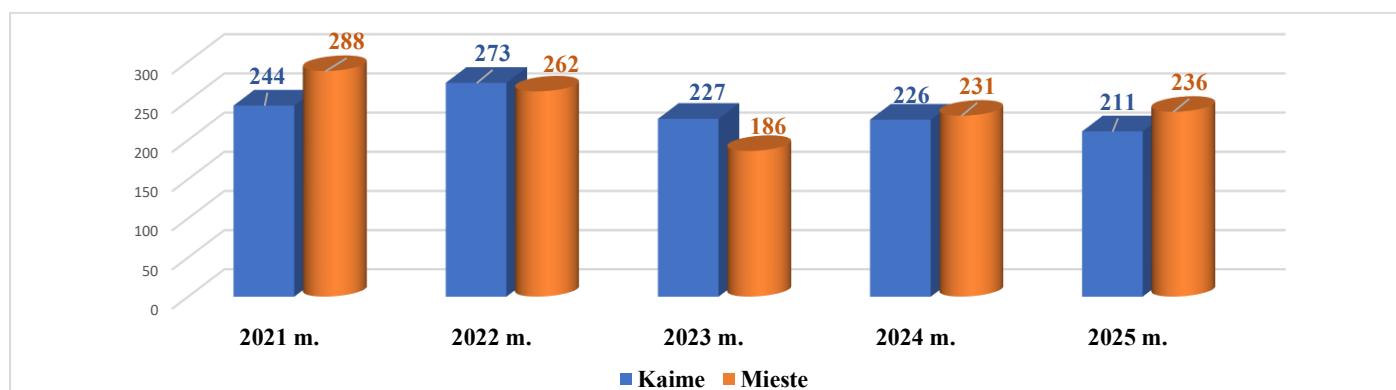
	Pagrindinės mirties priežastys	2024 m. asm.	2025 m. asm.	Tendencijos
1.	Iš viso	457	447	
2.	Kraujotakos sistemos ligos	226	233	
3.	Piktybiniai navikai	94	89	
4.	COVID-19	2	-	
5.	Virškinimo sistemos ligos	30	22	
6.	Kvėpavimo sistemos ligos	18	22	
7.	Infekcinės ir parazitinės ligos	14	18	
8.	Išorinės mirties priežastys, iš jų:	36	27	
9.	Transporto įvykiai	1	1	
10.	Atsitiktiniai paskendimas	4	2	
11.	Šalčio poveikis	1	6	
12.	Atsitiktinis apsinuodijimas alkoholiu	2	7	
13.	Savižudybės	15	5	
14.	Nužudymai	1	1	

1 paveikslas. 2024-2025 m. Trakų rajono savivaldybės gyventojų mirtingumas pagal mirties priežastys (abs.sk.)

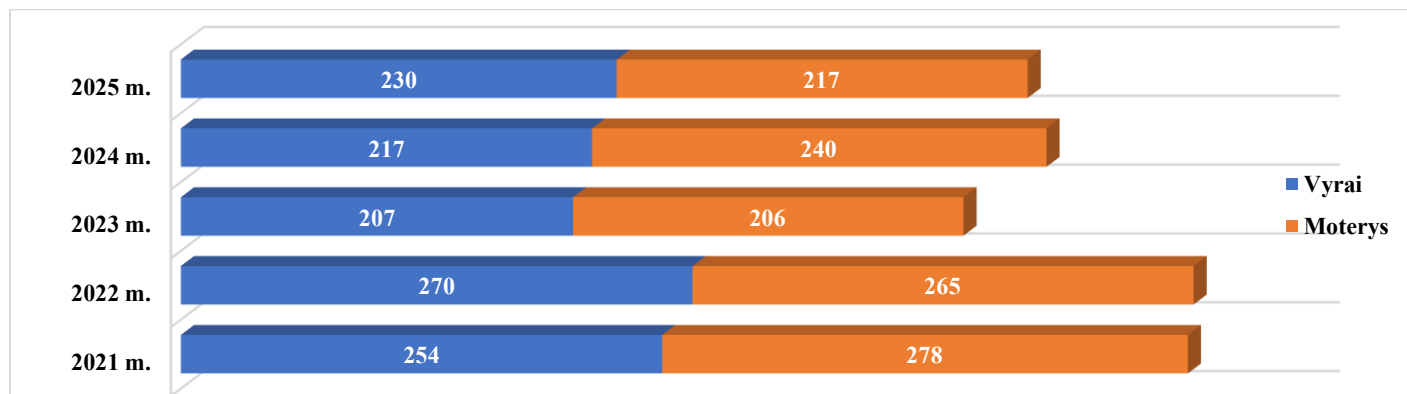
Higienos instituto duomenimis Trakų rajono savivaldybėje didesnę gyventojų mirtingumą 2021, 2024 ir 2025 metais stebime mieste, 2022, 2023 metais – kaime (2 pav.)

2 paveikslas. 2024-2025 m. Trakų rajono savivaldybės pagrindinės mirties priežastys pagal mirties priežastys ir gyvenamąją vietovę (abs. sk.)

Lyginant 2024/2025 metų Trakų rajono savivaldybės gyventojų mirtingumą pagal lytį, matome, kad 2022, 2023, 2025 metais vyrų mirtingumas buvo didesnis nei moterų, 2021 ir 2024 metais didesnis moterų mirtingumas nei vyrų (3 pav.)

3 paveikslas. 2024-2025 m. Trakų rajono savivaldybės pagrindinės mirties priežastys pagal mirties priežastis ir lytį (abs. sk.)

1. Trakų rajono savivaldybės vyrų mirties priežastys.

2025 m. Lietuvoje mirė 18 212 vyrų (119 mažiau negu 2024 m.(2024 m.- 18331). Trakų rajono savivaldybėje 2025 m. mirė 230 vyrų (13 asmenų daugiau nei 2024 m. (2024 m- 217 asm.), iš jų :

kraujotakos sistemos ligos - 99 asm. (9 asm. daugiau (2024 m.- 90 asm.);

Covid-19 – 0 asm. (2 asm. mažiau (2024 m. – 2 asm.);

piktybiniai navikai – 49 asm. (3 asm. mažiau (2024 m. – 52 asm.);

mirtingumas dėl išorinių priežasčių – 21 asm. (3 asm. mažiau (2024 m. – 24 asm.);

virškinimo sistemos ligos – 11 asm. (3 asm. mažiau (2024 m. - 14 asm.);

kvėpavimo sistemos ligos – 15 asm. (2 asm. daugiau (2024 m. – 13 asm.).

Daugiau Trakų rajono savivaldybės vyrų mirė 2025 nei 2024 metais dėl šalčio poveikio ir atsitiktinio apsinuodijimo alkoholiu, mažiau – dėl savižudybių ir atsitiktinių paskendimų (2 lentelė, 3 pav.)

2 lentelė. Trakų rajono savivaldybės vyrų mirtingumas pagal mirties priežastis 2024 – 2025 metais (abs. sk.)

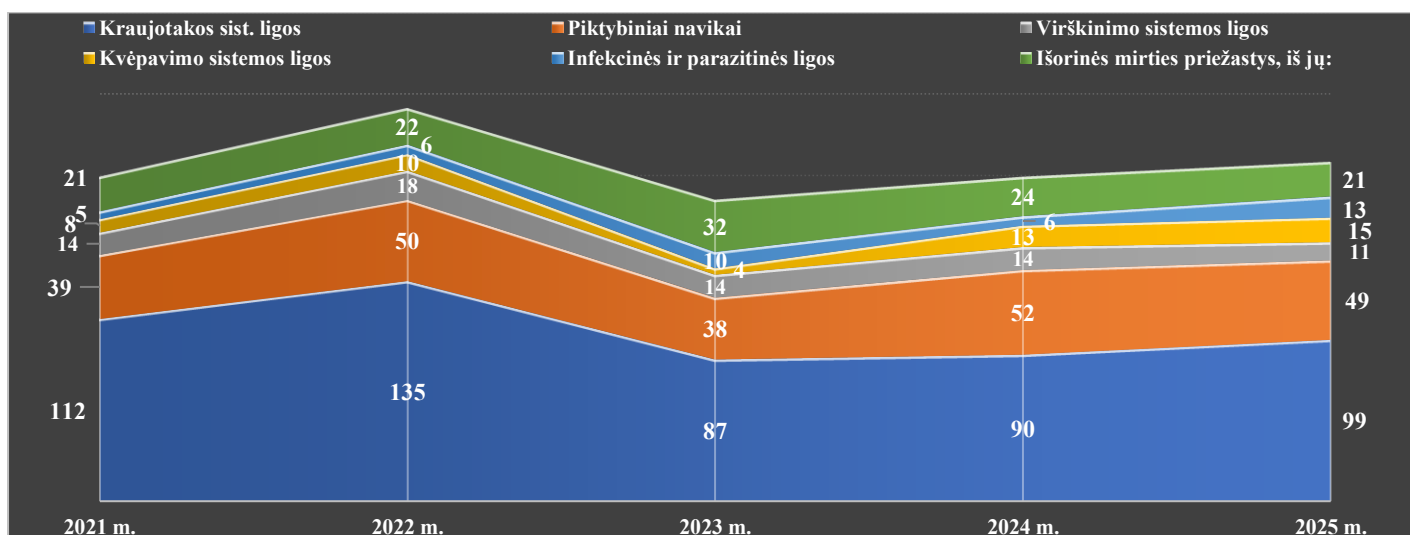
	Pagrindinės mirties priežastys	2024 m. asm.	2025 m. asm.	Tendencijos
1.	Iš viso	217	230	
2.	Kraujotakos sistemos ligos	90	99	
3.	Piktybiniai navikai	52	49	
4.	COVID-19	2	0	
5.	Virškinimo sistemos ligos	14	11	
6.	Kvėpavimo sistemos ligos	13	15	
7.	Infekcinės ir parazitinės ligos	6	13	
8.	Išorinės mirties priežastys, iš jų:	24	21	
9.	Transporto įvykiai	1	1	
10.	Atsitiktiniai paskendimas	3	1	
11.	Šalčio poveikis	0	6	

12.	Atsitiktinis apsinuodijimas alkoholiu	1	5	
13.	Savižudybės	12	4	
14.	Nužudymai	1	1	

Didžiausia Trakų rajono savivaldybės vyrų bendras mirtingumas 2021 – 2025 m. laikotarpyje užfiksuotas 2021, mažiausias – 2023 metais. Trakų rajono savivaldybės vyrų mirtingumas pagal mirties priežastys 2021 – 2025 metais:

- dėl **išorinių priežasčių** daugiausiai vyrų mirė 2023 m., mažiausiai – 2021 ir 2025 m.;
- nuo **infekcinių ir parazitinių ligų** daugiausiai vyrų mirė 2025 m.; mažiausiai – 2021 m.;
- dėl **kvėpavimo sistemos ligų** didžiausias mirtingumas užfiksuotas 2025 m., mažiausias – 2023 m.;
- dėl **virškinimo sistemos ligų** didžiausias mirtingumas užfiksuotas 2022 m., mažiausias – 2025 m.;
- dėl **piktybinių navikų** daugiausiai vyrų mirė 2024 m., mažiausiai – 2023 m.;
- dėl **kraujotakos sistemos ligų** didžiausias mirtingumas užfiksuotas 2022 m., mažiausias – 2023 m.

3 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės gyventojų mirtingumas pagal mirties priežastys 2021 – 2025 metais (abs. sk.)

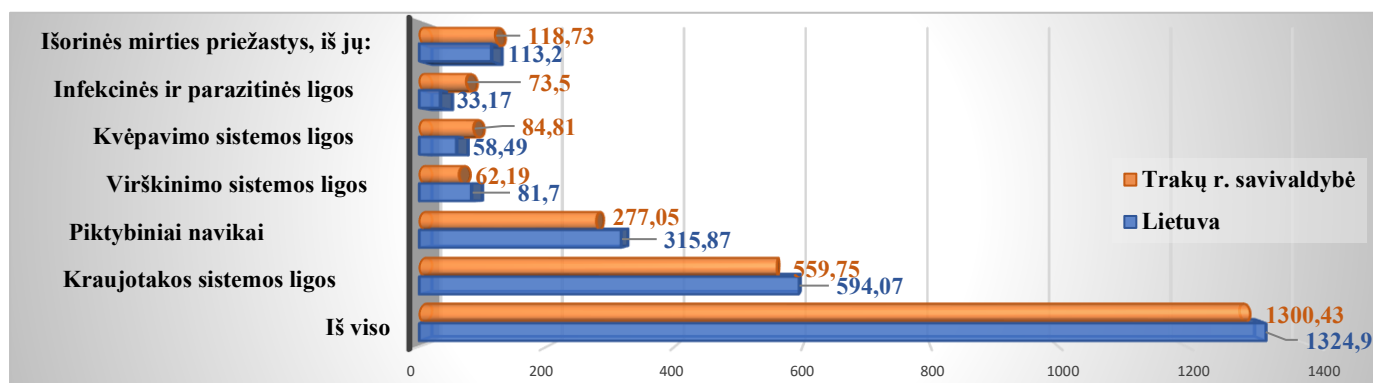

Liginant Lietuvos ir Trakų rajono savivaldybės 2025 metų vyrų mirtingumą, matome, kad 2025 metais didesnis nei Lietuvoje fiksuojamas Trakų rajono vyrų mirtingumas dėl išorinių mirties priežasčių, infekcinių ir parazitinių ligų ir kvėpavimo sistemos ligų (3 lentelė, 4 pav.)

3 lentelė. Lietuvos ir Trakų rajono savivaldybės vyrų mirtingumas pagal mirties priežastys 2025 m. 100 000 gyv.

	Pagrindinės mirties priežastys	Lietuva	Trakų rajono savivaldybė	Tendencijos
1.	Iš viso	1324,9	1300,43	
2.	Kraujotakos sistemos ligos	594,07	559,75	
3.	Piktybiniai navikai	315,87	277,05	
4.	COVID-19	3,06	0	
5.	Virškinimo sistemos ligos	81,7	62,19	
6.	Kvėpavimo sistemos ligos	58,49	84,81	
7.	Infekcinės ir parazitinės ligos	33,17	73,5	
8.	Išorinės mirties priežastys	113,2	118,73	

4 paveikslas. Lietuvos ir Trakų rajono savivaldybės vyrų mirtingumas pagal mirties priežastys 2025 m. (100 000 gyv.)

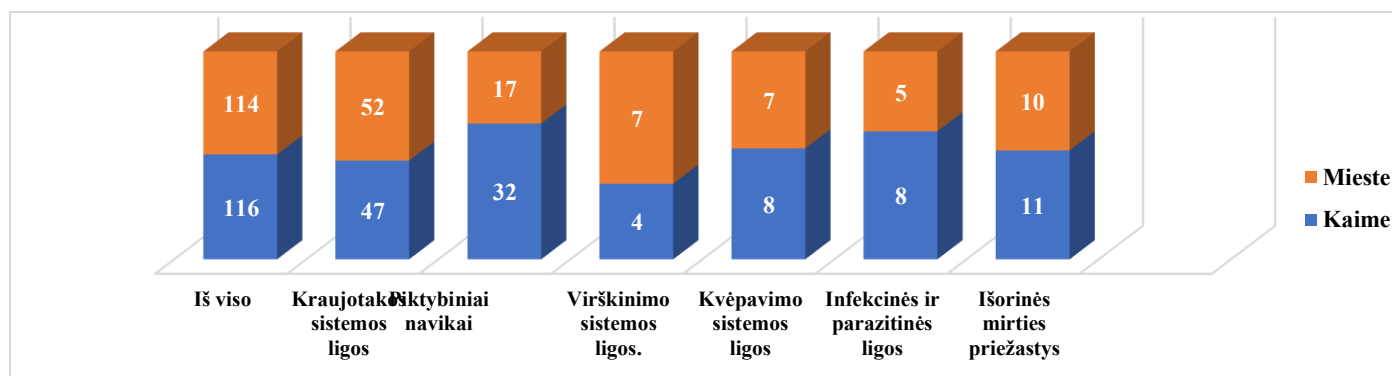

Lyginant Trakų rajono savivaldybės vyrų mirtingumą pagal gyvenamąją vietovę, galima teigti, kad mieste 2025 metais mažesnis bendras vyrų mirtingumas, mirtingumas nuo piktybinių navikų, kvėpavimo sistemos ligų, infekcinių ir parazitinių ligų. Trakų rajono savivaldybės kaime mirė daugiau vyrų nuo piktybinių navikų, virškinimo sistemos ligų, užfiksuota 4 savižudybės atvejų (1 asm. – kaime, 3 asm. – mieste), 1 nužudymo atvejis kaime (4 lentelė, 5 pav.).

4 lentelė. Trakų rajono savivaldybės vyrų mirtingumas pagal mirties priežastys ir gyvenamąją vietovę 2025 m. 100 000 gyv.

	Pagrindinės mirties priežastys	Kaime	Mieste
1.	Iš viso	116	114
2.	Kraujotakos sistemos ligos	47	52
3.	Piktybiniai navikai	32	17
4.	COVID-19	0	0
5.	Virškinimo sistemos ligos	4	7
6.	Kvėpavimo sistemos ligos	8	7
7.	Infekcinės ir parazitinės ligos	8	5
8.	Išorinės mirties priežastys	11	10

5 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės vyrų mirtingumas pagal mirties priežastys ir gyvenamąją vietovę 2025 m. 100 000 gyv.

1. Trakų rajono savivaldybės moterų mirties priežastys.

2025 m. Lietuvoje mirė 19279 moterų (157 daugiau negu 2024 m. (2024 m.- 19122)). Trakų rajono savivaldybėje 2025 m. mirė 217 moterų (23 moterų mažiau nei 2024 m. (2024 m.- 240 asm.)), iš jų :

kraujotakos sistemos ligos - 134 asm. (2 asm. mažiau (2024 m.- 136 asm.);

piktybiniai navikai – 40 asm. (2 asm. mažiau (2024 m. – 42 asm.);

mirtingumas dėl išorinių priežasčių – 6 asm. (6 asm. mažiau (2024 m. – 12 asm.);

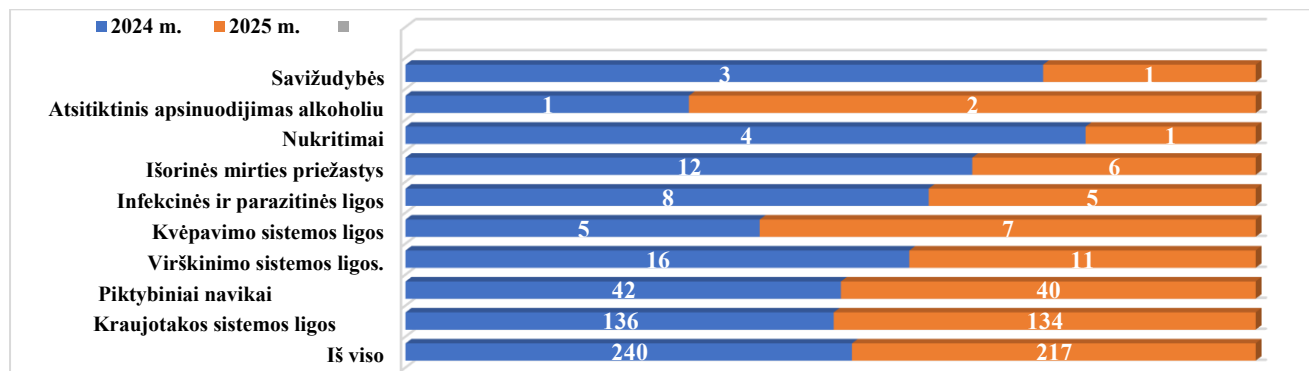
virškinimo sistemos ligos – 11 asm. (nesikeitė (2024 m. - 11 asm.);

kvėpavimo sistemos ligos – 7 asm. (2 asm. daugiau (2024 m. – 5 asm.).

5 lentelė. Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumas pagal mirties priežastys 2024 – 2025 metais (abs. sk.)

	Pagrindinės mirties priežastys	2024 m. asm.	2025 m. asm.	Tendencijos
1.	Iš viso	240	217	
2.	Kraujotakos sistemos ligos	136	134	
3.	Piktybiniai navikai	42	40	
5.	Virškinimo sistemos ligos	16	11	
6.	Kvėpavimo sistemos ligos	5	7	
7.	Infekcinės ir parazitinės ligos	8	5	
8.	Išorinės mirties priežastys, iš jų:	12	6	
9.	Nukritimai	4	1	
10.	Atsitiktinis apsinuodijimas alkoholiu	1	2	
11.	Savižudybės	3	1	

6 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumas pagal mirties priežastys 2024 – 2025 metais (abs. sk.)

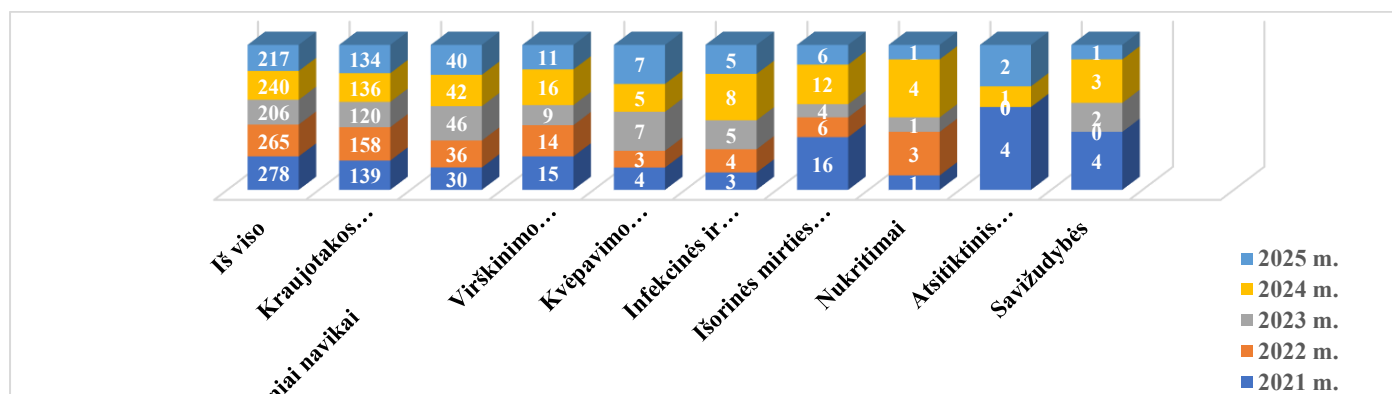
Didžiausia Trakų rajono savivaldybės moterų bendras mirtingumas 2021 – 2025 m. fiksuojamas 2021 metais (278 mot.), mažiausias – 2023 m. (206 mot.) Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumas pagal mirties priežastys 2021 – 2025 metais:

- dėl **išorinių priežasčių** daugiausiai moterų mirė 2021 m., mažiausiai – 2023m.;
- nuo **infekcinių ir parazitinių ligų** daugiausiai moterų mirė 2024 m.; mažiausiai – 2021 m.;
- dėl **kvėpavimo sistemos ligų** didžiausias moterų mirtingumas užfiksuotas 2023 ir 2025 m., mažiausias – 2022 m.;
- dėl **virškinimo sistemos ligų** didžiausias moterų mirtingumas užfiksuotas 2024 m., mažiausias – 2023 m.;
- dėl **piktybinių navikų** daugiausiai moterų mirė 2023 m., mažiausiai – 2021 m.;
- dėl **kraujotakos sistemos ligų** didžiausias moterų mirtingumas užfiksuotas 2022 m., mažiausias – 2023 m.
- 2021m. fiksuojamas didžiausias per penkerius metus moterų mirtingumas dėl **atsitiktinio apsinuodijimo alkoholiu ir savižudybių** (6 lentelė, 7 pav.)

6 lentelė. Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumas pagal mirties priežastys 2024 – 2025 metais (abs. sk.)

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
Iš viso	278	265	206	240	217
Kraujotakos sistemos ligos	139	158	120	136	134
Piktybiniai navikai	30	36	46	42	40
Virškinimo sistemos ligos	15	14	9	16	11
Kvėpavimo sistemos ligos	4	3	7	5	7
Infekcinės ir parazitinės ligos	3	4	5	8	5
Išorinės mirties priežastys, iš jų:	16	6	4	12	6
Nukritimai	1	3	1	4	1
Atsitiktinis apsinuodijimas alkoholiu	4	0	0	1	2
Savižudybės	4	0	2	3	1

7 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumas pagal mirties priežastys 2024 – 2025 metais (abs. sk.)

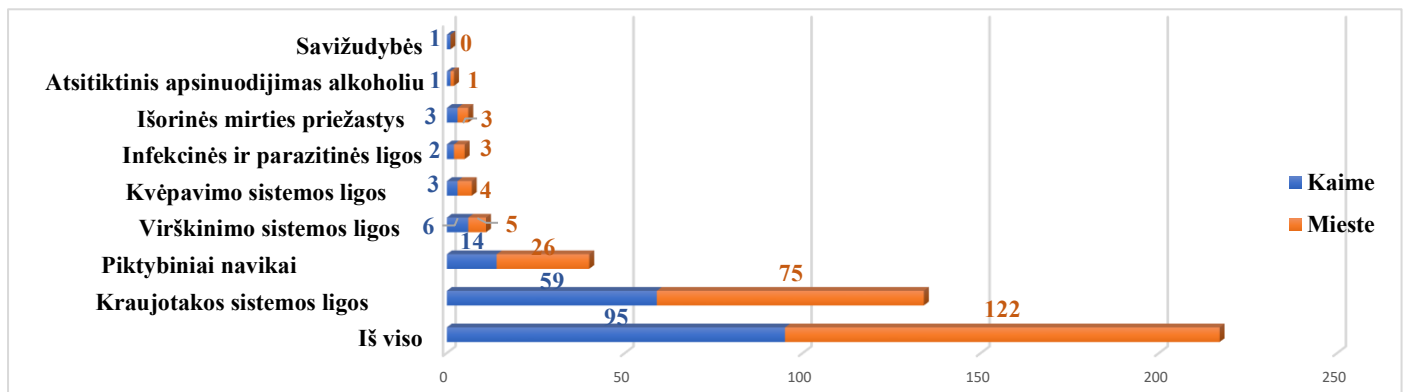
Lyginant Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumą pagal gyvenamąją vietovę, galime teigti, kad 2025 m. mieste mirė daugiau moterų nei kaime. Didesnis nei kaime 2025 m. moterų mirtingumas dėl kraujotakos, kvėpavimo sistemos ligų, nuo piktybinių navikų ir infekcinių ir parazitinių ligų. Mirtingumas nuo virškinimo sistemos ligų 2025 m. mieste sumažėjo, neužfiksuota mieste savižudybių atvejų (kaime 1 atv.)(8 lentelė, 9 pav.)

8 lentelė. Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumas pagal mirties priežastys ir gyvenamąją vietovę 2025 m. (abs. sk.)

	Pagrindinės mirties priežastys	Kaime	Mieste
1.	Iš viso	95	122
2.	Kraujotakos sistemos ligos	59	75
3.	Piktybiniai navikai	14	26
4.	Virškinimo sistemos ligos	6	5
5.	Kvėpavimo sistemos ligos	3	4
6.	Infekcinės ir parazitinės ligos	2	3
7.	Išorinės mirties priežastys	3	3

8.	Atsitiktinis apsinuodijimas alkoholiu	1	1
9.	Savižudybės	1	0

9 paveikslas. Trakų rajono savivaldybės moterų mirtingumas pagal mirties priežastys ir gyvenamąją vietovę 2025 m. (abs. sk.)

Remiantis Eurostato duomenimis, Lietuva išsiskiria vienu didžiausių mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodikliu Europos Sąjungoje – aukštesnis jis tik Bulgarijoje, Rumunijoje ir Latvijoje. Taip pat ypač didelis mirtingumas dėl išorinių priežasčių – šioje srityje mus lenkia tik Slovėnija“, – sako Higienos instituto Sveikatos informacijos centro vadovė Ugnė Butkutė.

Duomenys rodo, kad Lietuva susiduria su aukštu mirtingumu nuo kraujotakos sistemos ligų ir išorinių priežasčių. Efektyvi širdies ligų prevencija, ankstyva onkologinių ligų diagnostika, kepenų ligų prevencija ir saugesnė aplinka galėtų ženkliai sumažinti mirčių skaičių.

2025 m. pradžioje 603,5 tūkst. (20,9 proc.) nuolatinių gyventojų Lietuvoje buvo pagyvenę (65+) Kas šeštas vyras ir kas ketvirta moters buvo 65 metų ir vyresnio amžiaus. Pagyvenusių žmonių skaičius šalyje, palyginti su 2024 m. pradžia, padidėjo 16,5 tūkst. (2,8 proc.). 2025 m. pradžioje vaikų iki 15 metų buvo 32,4 proc. mažiau nei pagyvenusių žmonių ir šimtui vaikų teko 148 pagyvenę žmonės.

Tarptautinė migracija - 23,1 tūkst. daugiau žmonių imigravo negu emigravo; *natūrali gyventojų kaita* – 18,4 tūkst. daugiau žmonių mirė negu gimė.

2025 m. pradžioje Lietuvos Respublikos piliečiai sudarė 94,4 proc. šalies nuolatinių gyventojų, Ukrainos – 1,9 proc., Baltarusijos – 1,3 proc., Rusijos – 0,4 proc. (2024 m. pradžioje – atitinkamai 94,9 proc., 1,8, 1,3 ir 0,4 proc.). Dauguma (2 mln. 609,7 tūkst., arba 90,3 proc.) šalies nuolatinių gyventojų gimė Lietuvoje, 281 tūkst. (9,7 proc.) – užsienyje.

2025 m. pradžioje beveik pusė (46,4 proc.) nuolatinių gyventojų (15 metų amžiaus ir vyresnių) buvo vedę / ištekęsios, 13,6 proc. – išsituokę / išsituokusios, 8,7 proc. – našliai / našlės. Išsituokusių moterų buvo 1,7 karto daugiau nei vyrų, našlių moterų – 5,5 karto daugiau.

Šaltiniai: MIRTIES PRIEŽASTYS (išankstiniai duomenys), 2025 m. statistinis leidinys;

stat.hi.lt – Sveikatos statistika. Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos sistemos duomenys;

Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas;

Lietuvos Respublikos gyventojų registras.

Parengė Trakų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro stebėsenos specialistė Olga Šabanienė, 2026 m., Trakai.